СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION INC.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 184. Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 10. серпня, 1926. VOL. XXXIV. No. 184. Jersey City, N. J., Tuesday, August 10. 1926. THREE CENTS

ПРЕЗИДЕНТ КАЄС БОРОНИТЬ ТІЛЬКИ КОНСТИТУЦІЇ, АЛЕ НЕ ВИСТУПАЄ ПРОТИ ЦЕРКВИ

МЕКСИКО, 7. серпня. — У відповідь на закиди католиків, в яких представляють президента Каєса як фанатичного ворога віри і церкви, президент відповідав перед групою Американців в той спосіб: Всі чужинці-священики і проповідники мусять повинуватися мексиканським законам. Я є людиною широких ліберальних поглядів. В моїм серцю є місце для кождої релігії, після мене всі релігії є добрі, як католицька так і протестантська, будійська і жидівська. Еспанські і італійські священики-католики спричинили в краю заверуху. Тисячі тих священиків, які не мали що робити в своїх матірних краях, прибули сюда, щоби ширити релігійний фанатизм. Ті священики дуже нетолерантні. Для них не істнує инша релігія, а тільки католицька. В Мексику є одначе дві партії католиків — лiберали і фанатики. Ліберали йдуть з урядом. Архиепископ Мора і епископ Діяц та инші насилають тепер до мене дипльоматичних посередників, але я не можу входити з ними в ніякі пертрактації, бо правительство не може дозволити на дискусію над конституцією, а мусить вимагати від усіх захования конституційних законів.

Президент Каєс подав дослівний цитат з інструкції кардинала Ґаспарого з Риму, в якім Ґаспарі припоручає мексиканському епископатови не виконувати законів, які входять в конституцію, а які, на їх думку, нарушують права церкви. Каєс заявив, що такого вмішування в права держави не було з боку церкви навіть в середновічних часах, коли церква була при світській владі.

ЕПИСКОП ДІЯЦ ВІДПОВІДАЄ КАЄСОВИ.

МЕКСИКО, 8. серпня. — На інтервю, яке дав дня 31. липня през. Каєс кореспондентови Нюйорського Таймсу, відповідає ґенеральний секретар мексиканського епископату епископ Паскаль Діяц, який заступає хорого архиеп. Мору. Еп. Діяц перечить Каєсови в тім, що урядові зарядження унеможливлюють виконування релігійних функцій, бо коли зменшується число священиків, то тим самим унеможливлюється правильне заспокоєнне вірних в релігійних потребах. Реґістрація священиків є нарушенням примітивних правил свободи. Священство не вмішується до політики, а в послідних часах сам папа заказав священству належати до політичних партій. Замкненне монастирів є разячою реформою, якої не допустився ще ніякий другий край в подібній формі. Не церква спричинила конфлікт, а президент Каєс.

ҐОВЕРНОР СМИТ НЕ МОЖЕ БУТИ ПРЕЗИДЕНТОМ, БО КАТОЛИК.

РАВНД ЛЕЙК, Н. Й., 8. серпня. — Епископ методиський Леонард, президент Антисалунової Ліґи, заявив в своїй промові, що такий ґовернор як Смит, що цілував папський перстень, не може бути кандидатом на того, що має ввійти до Білого Дому. Заявляючися в той спосіб проти кандидатури Смита на президента, говорив Леонард проти чужинців і взивав Американців до тісного анґльо-саксонського союза.

ХВАЛИТЬ ЛІҐУ ЗА ТЕ, ЩО ВРАТУВАЛА АВСТРІЮ.

ВІЛІЄМСТАВН, Месс. — Ґенеральний Комісар для санації Австрії з рамени Ліґи, ротердамський бурмістр, др. Ціммерман, мав відчит в Політичнім Інституті і обговорював свою працю над вибратуваннем Австрії від економічної загибелі. При тім зазначив Ціммерман, що давна Австрія під оглядом економічним була штучним, але заразом і ґеніяльним утвором, твором довгих століть. Політично той утвір труп, але економічно він буде мусів віджити, бо инакше всі ті сусідні краї, які колись належали до Австрії, економічно занидіють, коли будуть далі відділюватися хінським муром.

КОНТРОЛЮЮТЬ КАСУ ЖІНКИ ҐОЛА.

НЮ БРОНСВИК, Н. Дж., 8. серпня. — Жінка вбитого проповідника Ґола зізволила на те, щоби переглянули її касове конто від часу вбийства, щоби в той спосіб улекшити відкриття невислідженого досі тайного злочинства.

АМЕРИКАНСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ХОЧЕ ПОМАГАТИ АНҐЛІЙСЬКИМ МАЙНЕРАМ.

ВАШІНҐТОН, 7. серпня. — Мисс Еллен Вилкинсон прибула з Анґлії на чолі делеґації анґлійських майнерів з просьбою о поміч для страйкуючих майнерів. Американська Федерація Праці прирекла неґайну і щиру допомогу. Збиранне жертв вже началося.

ХТО КОНТРОЛЮЄ ПРОГИБІЦІЮ.

САРАТОҐА СПРИНҐС, 7. серпня. — Раймунд Джонзон заявив з рамени церкви методистів, що виконуванне акту Волстеда форсують самі виразні вороги прогибіції не на те, щоби перевести прогибіцію, але щоби її скомпромітувати.

НЕ МОЖУТЬ ЗЛОВИТИ ЛЕОПАРДА.

РЕД БЕНК, Н. Дж., 7. серпня. — Фармери поховали дітей по хатах, бо бояться, щоби їх не пожер леопард, що втік з зоольоґічного городу, а якого досі мимо старань ще не зловлено.

ВИМОРДУВАВ ЦІЛУ РОДИНУ І ПОПОВНИВ САМОВБИВСТВО.

Торонто. — Петрік Фоґерті, убив вистрілами з револьвера свою жінку, четверо дітей, а відтак і себе. Коли розбито двері до хати Фоґертів, то на доліві в кухні найдено тіло Фоґерта і револьвер коло нього. Недалеко від нього лежали тіла двох дітей, 9-літньої Ґертруди і 7-літньої Ґеральдіни. В другій кімнаті найдено тіла 13-літньої Кл.ви і 11-літньої Мері. В иншій кімнаті найдено тіло пані Фоґерті. Вона лежала на ліжку в нічнім убранню.

МИЛОСЕРДНІ ГОРОБЧИКИ.

Як відомо, горобець вважається одним з найгірших між птахами, нахабним і безсоромним влізливцем, що напастує гнізда ластівок, виганяє їх звідтам і сам стає господарити в них і т. ін. Та ось один німецький природник подає в дрезденській ґазеті для хову дробу такий гарний рис з життя горобців. Він побачив раз на вулиці, що кілька горобців годували старого горобця. Це заціикавило того природника і він підійшов до них ближче. Та всі горобці зараз же повтікали; лишився лиш один, обваляний, і скакав неспокійно то сюди то туди. Природник зловив його і приглянувся йому уважніще. Ґут же виявилося, що той горобець сліпий. Тепер природник поклав нещасливого пташка знову на землю, і зараз інші горобці злетілися знову і почали наново кормити сліпого. Трівало це доволі довго, аж поки не надбігли вуличні хлопці з візочком, почім горобці підлетіли на дах, а сліпий з ними.

ҐРОШІ З ПАПЕРУ.

Якийсь Маковий (у Канаді) стрінув М. Павлюка, що тяжко заробляв у фармера по 40 дол. на місяць, сказав йому, що лише дурні так тяжко працюють за таку малу платню, тоді, коли є лекші способи заробітку. Маковий показав Павлюкови, як легко можна зробити з двох долярів чотири, уживаючи простого паперу, обложеного правдивими паперовими долярами при помочи „машинки". Павлюкови се дуже подобалося. Він покинув службу та поїхав з Маковим до Келґарі, де вибрав з банку 225 дол. своїх грошей, щоб їх подвоїти. Вложивши сі гроші в „машинку" так як треба, оба приятелі полягали спати. Рано Павлюк пробудився та не знайшов вже свого товариша в кімнаті, а лише „машинку" з пустими паперами. Справа дісталася на поліцію і нині Маковий за кратами очікує своєї долі, яку йому кримінальний суд присудить.

ПОВІСИВСЯ НА ПЛОТІ.

Провінціональна поліція найшла ононі тіло Івана Найдана, висяче на ремінним паску від штанів, зачіпленім до плота на фармі недалеко Медовс, Ман. Покійний, як виказують найдені при нім папери, прибув 26. червня до Канади з Америки, і в Галичині має жінку.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОГРАФІЙ ЧЛЕНІВ ВІДДІЛІВ ДО КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА РІК 1927.

Календар У. Н. Союза, який розходиться у многих тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошувань поміж американськими Українцями. Хто має який бизнес, а залежить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людий, повинен дати своє оголошенне до календаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 20,000 примірників. Ціла сторона 34 кв. цалів, коштує $30.00; половина $15.00; чверть $10.00; осьма часть $5.00; перша і послідна сторона в части оголошень по $35.00. Хто хотівби в своїм оголошенню помістити також і фотоґрафію, чи то свою чи свого бизнесу, мусить прислати з неї готову до друку клішу; коли ні, то поносить кошт виготовлення такої кліші з фотоґрафії, то значить, що його оголошенне буде о стільки дорозше коштувати, скільки виносить кошт виготовлення з фотоґрафії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить находитися в редакції по день 15. серпня б. р. Гроші за оголошення належить посилати рівночасно. Оголошення на кредит безуслівно не будуть друкуватися.

Фотоґрафії братств і товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі і театральні, школи, банди, які суть при відділах У. Н. Союза (если який кружок, співацьке товариство і т. п. не єсть при відділі У. Н. Союза, таких після ухвали не буде поміщуватись у календари), хотілиб, аби їх фотоґрафії були поміщені в календари на 1927 рік, зволять їх прислати на адресу „Свободи" найдальше по день 15. серпня б. р. Рівночасно проситься прислати з фотоґрафією чек або моні-ордер виписаний на імя „Свободи", на суму $10.00. Сі гроші ужиється на покритте коштів виготовлення з фотоґрафії друкарської кліші. Місце в канлендари безплатно.

Всі фотоґрафії мусять бути добре опаковані.

Всі письма належить адресувати:

„SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ОБОРОНА ПОЛІТИЧНИИХ ЖЕРТВ.

„La defense des victimes politiques" — Під цим наголовком появилося в Парижі число часопису, посвячене спеціяльно Польщі. Число складається зі слідуючих статтей: 1. Відозва Комітету боротьби за амнестію в Польщі. 2. Репресії, а нове правительство. 3. Інформації. 4. Гнет національних меншин. 5. Звіт Туґута і його ревеляції. 6. В польських тюрмах. 7. Робота дефензиви. 8. Національні меншини не мають ніяких прав.

НА ПІДКАРПАТТЮ СМУТНО.

В справі чеської навали на Підкарпатську Україну що дня нові цікаві подробиці. Чеський уряд на службу своїй кольонізаційній політиці поставив увесь свій державний апарат: жандармерію, пресу, школу, церкву і т. д. Ось що розповідає один Карпатянин про тамошні порядки:

„Щоби полекшити переведення свого чехізаційного пляну, влада насамперед взялася проганяти вчителів середніх і народніх шкіл, особливож Галичан і инших „зайдів". Процедуру цю робиться надто просто. Поліція надсилає нашому землякови папірець, де написано, що „на підставі § 10. закону про охорону республіки забороняється вам перебування на території чехословацької республіки". Проти оружної сили нічого не вдієш, і під поліційним ескортом бідолашного громадянина викидають... на польський кордон. Що це значить для Галичан, кождому, хто знається на політиці останніх років, добре відомо. Вже понад 105 Галичан одержали минулого місяця такі паперці, се зважаючи на те, що багато з них набуло вже чехословацьке горожанство.

„Не відстає від жандармерії і преса чехізаторів. Вже з січня 1925 р. в Ужгороді почав виходити урядовий чеський орган „Подкарпатське Гляси". Ціллю цього орґану є обкидання болотом Українців-Галичан. В кожному числі редактор цієї ґазети, п. Свойше (бувший австрійський жандарм), огидною лайкою частує Українців і накликає свого „брата по зброї", поліцію — почистити Підкарпаття від „галицько-большевицького елементу, що нехтує всякий порядок і авторитет державности".

„Директор поліції Воглідаль, виконавець наказів цієї ґазети, переводить масові арешти серед Галичан, ескортує їх до польського кордону й віддає до рук польської жандармерії. Йому допомагає радник політичної справи в Ужгороді др. Лев Єх, Українець з роду, колишній староста у Вижниці на Буковині, а потім шеф петлюрівського уряду в Камянці Подільськім. Смутно стало на Підкарпаттю".

БУДУТЬ РОЗГЛЯДАТИ НЕЗАСЕЛЕНІ ЗЕМЛІ В КАНАДІ.

Манітобське правительство вишле в коротці на незаселені землі своїх урядників, щоб ті розглянули їх і поклясували щодо їх урожайности і можливої вартости. Опісля ті землі буде уряд заселювати іміґрантами.

СТРІЛИВ СОБІ В ГОЛОВУ І ПЕРЕЙШОВ 60 КРОКІВ.

Свифт Корент, Саск. — Дж. М. Гав стрілив собі з карабіна в голову, перейшов шістьдесять ярдів до стайні, говорив і позістав свідомим до самої смерти, яка наступила одну годину після вистрілу.

Гав жив на фармі коло Батрум.

КЛЄМАНСО ЗАГОВОРИВ

ВЗВАЄ ПРЕЗИДЕНТА КУЛИДЖА, ЩОБИ АМЕРИКА НЕ ТРАКТУВАЛА ДОВГІВ ТІЛЬКИ ЯК БІЗНЕС, АЛЕ ВЗЯЛА ПІД УВАГУ ПОРОЖНЮ КАСУ ФРАНЦІЇ І ЇЇ ЖЕРТВИ КРОВИ В ПОСЛІДНІЙ ВІЙНІ.

ПАРИЖ, 8. серпня. — Военний премієр Франції Джордж Клємансо заговорив перший раз по 6. літах мовчанки. Оголосив він отвертий лист до президента Кулиджа, в якім він заявляє, що Франція не виставлена на продаж, що в неї каса порожна і знищені села та міста. Цего Америка не хоче зрозуміти і узнає тільки „грошевий мир" забуваючи, що відносини між людьми і народами є не тільки чисто банкові, але що тут входять в рахубу ще й инші мотиви. Америка вже й так зробила велику кривду Франції, коли заключила „кровавий мир" з Німеччиною сепаратно, не дивлячись на своїх союзників, подібно як це зробила Росія в Берестю Литовськім.

Франція не може і не повинна сплачувати тих довгів, які спинюють її свобідний розвій. Свободолюбний американський нарід повинен це зрозуміти і взяти квестію довгів наново під розвагу.

ВЕЛИКА ПАРАДА В ПОЛЬЩІ.

КЕЛЬЦЕ. Польща, 8. серпня. — Свято походу на Росію з 1914 року відбулося з великою помпою, при участи як подають польські жерела 200.000 людей. Пілсудскі явився в леґіоновім простім убранню без відзнак і виголосив промову, в якій підніс значінне походу леґіонів з 1914 року та зазначив, що відвага леґіонів, з якою вони взялися відбудовувати Польщу рішила про судьбу польського народа і тепер ішньої держави. А відвага в повзяттю децизій і їх скоре виконуванне рішає про успіх в життю приватнім і публичнім, в життю одиниці і цілого народа.

НЕМА ЗАВОРУШЕНЬ В РОСІЇ.

МОСКВА, 8. серпня. — З приводу терть в комуністичній партії поширено в послідних днях відомости про заворушенне в Кронштаді, про втечу Троцького та засланне Зіновева на Сибір. Всі ті вісти не відповідають правді. Непорозуміння в партії, які подає „Правда" мають тільки теоретичний характер, коли ходить о практичну політику, комуністична партія виступає згідно.

ВТОПИЛИСЯ РАТУЮЧИ ДРУГИХ.

КАІРО, 8. серпня. — Двох місіонарів кинулися до потоку, щоби ратувати діти перед великими филями, що нагло зачали надпливати. Дітей вирятували, а коли пішли ратувати жінку, з знесилення затонули.

МИСС ЕДЕРЛЄ ЩАСЛИВА, ЩО ПЕРЕПЛИЛА КАНАЛ.

ДОВЕР, 7. серпня. — Мисс Едерле заявила, що почуває себе дуже щасливою, що осягнула так гарний рекорд та що є першою жінкою, яка переплила канал. Додала, що це дуже гарно, що її вдалося переплисти, але другий раз вже не пробувала би препливати, далеко краще плисти собі спокійно човном.

ФРАНЦУСЬКИЙ СЕНАТ ОДНОГОЛОСНО ПОПИРАЄ ПОАНКАРЕ.

ПАРИЖ, 7. серпня. — Перша частина санаційного пляну премієра Поанкара увінчалася повним успіхом. Сенат заявився одноголосно ра прийняттем амортизаційного фонду та за втягненнем його до французької конституції.

РОТЕРМЕР ВИПРАВДУЄ АМЕРИКУ.

ЛОНДОН, 7. серпня. — Вискавнт Ротермер, брат помершого лорда Нортклифа і власник богатьох лондонських ґазет виправдує себе з закиду, будьто би він був ворогом Америки. Він заявив, що вправді його часопис Дейлі Мейл напав на Америку за довги, але це не є його думка і він не може бути за все відвічальним, що пишеться в його ґазеті. Це, що написав редактор відповідає одначе загальному переконанню цілого анґлійського народу. Сам Ротермер думає, що за договір в справі довгів треба винувати анґлійське правительство, яке поспішилося з тим договором, а не ждало на те, щоби всі европейські держави разом заключили один сумаричний договір. Тоді і услівя сплати були би инші.

МИСС БЕРЕТ НЕ РЕЗИҐНУЄ ЗІ СВОГО.

ДОВЕР, 7. серпня. — Мисс Берет заявила, що „Америка буде любити Мисс Едерле" за те, що переплила канал. Мисс Едерле є молоденька і дуже зручна. За те Мисс Беррет обстоює, що вона видержала найдовше в воді, бо держалася понад 21 годин, а це є рівнож рекорд. Вона рівнож возьметься перепливати канал ще раз.

БОЙКОТУЮТЬ МЕКСИКАНСЬКІ ТОВАРИ.

ВАЛЄНЦІЯ, 8. серпня. — Тутешні католики ухвалили бойкотувати мексиканські товари з огляду на репресії над католиками з боку уряду Каєса в Мексико.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодинокe число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ОБЄДНАННЄ

Перед нами звіт Українського Краевого Товариства Опіки над Інвалідами, в якім зазначено, що українське громадянство в Америці веде перід в жертвенности для тих, що пострадали на здоровлю та стали нездібними до праці завдяки ранам, що їх дізнали в боротьбі українського народа за державну независимість.

Це дійсно велике для нас признание, що ми можемо вести перід в такій благородній акції і то що правда навіть без великої витрати нашої енергії, а навіть і гроша. Бо зібрати з цілої Америки на інвалідів за пів року $2,827.58 це сума не так велика. Вона являється для старого краю великою, бо там величезна нужда. Тому й та невелика собою сума є вже для краю великим добродійством. Вона, себто та сума, буде навіть великою і для нас, але тоді, коли возьмемо пі увагу ті тяжкі відносини, ту затроєну атмосферу, серед якої доводилося нам вести за того послідного півроку допомогову акцію для краю.

Коли вже згадали ми про допомогу для краю то не можемо поминути Обєднання. Не можемо його поминути навіть тоді, коли говоримо про наших нещасних інвалідів. Бо у всіх саме письмах підносить Краєве Товариство Інвалідів раз-у-раз ті користи, які мають інваліди з боку Обєднання, як організації американських Українців. У всіх звітах Товариства Інвалідів стрічаємо за послідні літа все одно і те саме, що Обєднанне є головною підпорою інвалідів з боку Америки. І в теперішнім піврічнім звіті Товариства Інвалідів фігурує Обєднанне на першім місци, бо й в тих так тяжких для Обєднання часах змогло воно вислати до краю для інвалідів за послідний тільки півріч $1.100.

Вже з того одного приміру бачимо як хосенну і добру роботу вело і веде наше американське Обєднанне. А як притягаючою для всіх стала сама ідея обєднання нашої еміграції в одно сильне національне тіло, видно з того, що вже й на Далекім Сході в Азії пішли українські еміґранти нашим шляхом і обєдналися для оборони національних інтересів. Як сильною є проголошена нами ідея, видно з того, що вже і під Польщею по довголітнім розбиттю взявся старий край рівнож до обєднання своїх сил, започаткуючи те велике діло створенням Українсько-Національного Демократичного Обєднання.

Для нас в Америці присвічувала при творенню Обєднання головно одна ідея: допомогти всіми силами до визволення рідної землі. Наше Обєднанне побудували ми на демократичних принціпах, дали кождому вільний доступ до нього, рівне право і рівний голос. Обєднанне не звертало уваги на ніякі перешкоди, не давало себе нікому терроризувати, а вело чесну і добру роботу в тій вірі, що наш нарід згорнеться біля нього, коли переконається, що воно вірно і чесно служить свому народови. Наступали на нього зі всіх боків, наступають й сегодня і то ті, що противні обєднанню еміграції і обєднанню в краю. Наступають ті, що не вірять в сили народа, що не вірять в те, що нарід може сам собою правити, а що йому треба бука в його єдиновласти. Наступають на наше Обєднання ті, що хочуть далі оставати рутенцями, що бояться протестувати проти конкордату, що бояться духа Івана Франка, якого память поручило Обєднанне американському громадянству гідно відсвяткувати.

Та Обєднанне не має і не узнає ніякого єдиновладного боса над собою, ні духовного ні світського. Обєднанне має ухвалений народом статут, має ясну ідею і висказану на Конґресах волю народа. Обєднанне має можність висказувати свобідно свою думку і творити по волі того народа, який його збудував. Тому дорожім тою народною організацією, яка тільки добра принесла старому краеви, яка так щиро піддержує любов і посвяту для рідної землі, яка так велику матеріяльну поміч шле тому краеви від американських Українців. Дорожім тою організацією, яка піддержує в наших серцях висші ідеали, яка не допускає, щоби поширювалася в нас зараза безхребетности, яка виступає проти всього і проти кождого, що спиняє свобідний розвиток нашого народа та стоїть на перешкоді його визволенню.

В теперішний мент, коли проти Обєднання виступають наші стовпи реакції, треба всім чесним і свідомим Українцям станути як один одним великим і сильним муром в обороні своеї орґанізації. Треба її далі піддержувати і то ще сильнійше, як досі, щоби всі пізнали, що ми американські еміґранти, це не є ніяка темна маса, а свідомі і поступові громадяне, які вміють самі о власних силах будувати свої орґанізації і вміють ними правити.

Обєднанне не є совершенне, але воно хоче ним бути. Найблизший Конґрес дасть нам всім змогу розбудувати Обєднане так, як ми того самі захочемо. Теперішний уряд дає доказ того, що ставиться з увагою до голосів своїх членів, що веде ощадну господарку та кождий зложений цент висилає точно на ті цілі, на які нарід призначує. Найбільші вороги, якщо вони чесні, не можуть тому заперечити. Тому нема тепер причини бокувати від Обєднання. Навпаки: увійдім всі як один у відчинені двері Обєднання і скріпім його сили в боротьбі з наступаючою реакцією. Скріпім Обєднанне ще й жертвами, бо в той спосіб скріплюємо сили старого краю і саму визвольну боротьбу.

НАШІ ІНВАЛІДИ.

ПІВРІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ОПІКИ НАД ІНВАЛІДАМИ

Предкладаємо Шан. Українському Громадянству в Америці короткий звіт з діяльности УКТОНІ (Укр. Краєв. Т-ва опіки над інвалідами) у Львові за 1-ий піврік 1926 р. В теперішніх часах всяка позитивна праця зустрічає непоборні перешкоди. Могутні колись фінансові інституції борються за своє істнування. Тим тяжче наше становище, де день у день потрібна поміч соткам інвалідів Української Галицької Армії (УГА), де день у день доводиться стукати до сумління наших громадян: „Поможіть нещасним борцям за волю України!", а то й кричати: „Не дайте на сором гинути їм серед злиднів, від мук і кривавих ран!"

І ми раз-у-раз мусимо стукати, — до цього приневолює нас живе життє, живе страждання.

По всіх майже европейських державах чути голоси невдоволення военних інвалідів. Ріжні держави стараються коштом военних калік ратувати державний скарб. В великій мірі це практикується в Польщі. Цей рік треба назвати фатальним для інвалідів Українців з Галичини, що служили в б. австрійській армії, і що ними повинна заопікуватися польська держава. Від січня мовчки, без подання причини здержано виплату інвалідської ренти тисячам інвалідам б. австрійської армії.

В таких обставинах мусимо висловити глибоке признання українському громадянству, що піддержує нашу акцію допомоги інвалідам УГА. З приємністю ствердждуємо, що жертвенність на інвалідів не упадає, а коли візьмемо на увагу страшну фінансову скруту, то побачимо, що наше громадянство зі здвоєною енергією зносить свої жертви і будує своє життє. Не вважаючи на величезні державні податки, ми добровільно оподатковуємося, щоби удержувати Рідну Школу, допомагати інвалідам, щоби взагалі в ріжних напрямах боротися проти ворожого заливу. Цей великий тягар несе наше громадянство зі свідомістю, що в той спосіб кладе підвалини під кращу будучність.

Перед веде тут українське громадянство Америки. Хоч в останніх часах воно терпить через загострену внутрішню партійну боротьбу і розбиттє, всетаки виявляє воно значну діяльну поміч інвалідам. В цьому піврічу одержало УКТОНІ з Америки $2.827.58. Коли в другому піврічу зустрінемо таку саму прихильність в Америці, то цей рік викаже деякий зріст жертвенности серед нашої тамошньої суспільности. Хочемо сподіватися, що наша справа піде добрею дорогою.

Тимчасом завдяки цій жертвенности могло наше Т-во в цьому році збільшити свою допомогову акцію. Воно видавало 41 сталих місячних рент, 137 періодичних підмог, видало 17 нових протез, давало приміщення й лічення кождому інвалідови, який цього потребував, у 22 випадках оплачувало операції і т. ин. Товариство далі удержувало Дім Українських Інвалідів у Львові з шевською й кравецькою робітнею. Крім того здобулася Управа Т-ва на рішучий крок: Змагаючи до того, щоби дати захист більшому числу хорих інвалідів, закупило Т-во 2 і 3/4-моргову парцелю на Ялівци біля Львова з будинком за $2,000 (що рівнається 20,580 зол.). Управа Т-ва виробила вже плян будови просторого дому на тім місці і приступила вже до його здійснювання. Тому тепер особливо повинно укр. громадянство піддержати ці заходи.

Останніми часами звернуло УКТОНІ пильнішу увагу на інвалідів Українців б. австрійської армії. Польський інвалідський закон дуже їх скривдив, а в практичнім переведенню закону кривда досягає страшних розмірів. Тому Т-во реєструє інвалідів та старається організованим способом добитися кращої для них долі.

Нижче подаємо виказ ВП. Жертводавців з Америки. Всім їм складаємо сердечну подяку й висловлюємо глибоку пошану за їх гуманітарну акцію. „І тим, що богато дали, і тим, що дали небогато, бо більше не могли, наше щире спасибі! Крім того даємо Вам рахунок, як ми орудували народними грішми, у переконанню, що ми не витратили свідомо ніодного зайвого гроша. Ми робили, що могли в даних обставинах, сповняючи нелегкий громадянський обовязок.

У Львові, в липні 1926.

За Головну Раду УКТОНІ:

Марія Білецька, вр., голова;
П. Постолюк, вр. секретар.

Українське Краеве Товариство Опіки Над Інвалідами у Львові.

РАХУНОК ОБОРОТУ УКР. КРАЄВ. Т-ВА ОПІКИ НАД ІНВАЛІДАМИ ЗА ПЕРШИЙ ПІВРІК 1926 Р.

		Розхід, зол.:	Прихід: зол.:
	Сальдо з білянсу 1925 року		424.78
1.	Рахунок жертв	14.237.89	41.723.03
2.	„ Почт. Каси ощадности	9.055.45	6.942.66
3.	„ шевської робітні	7.017.29	7.436.45
4.	„ кравецької робітні	3.444.67	4.517.15
5.	„ льокацій	28.542.16	36.746.85
6.	„ лічення інвалідів	963.50	
7.	„ Дому українських інвалідів	14.694.71	4.713.13
8.	„ адміністрації	2.912.89	40.56
9.	„ протез	2.265.60	
10.	„ довжників	336.40	4.209.19
11.	„ вірителів	7.314.74	7.134.10
12.	„ відсоток	22.50	1.117.79
13.	„ інвентару	1.506.05	
14.	„ членських вкладок		219.75
15.	„ недвижимостей	20.580.40	
16.	„ ріжних	1.581.63	1.655.13
	сальдо	2.404.69	
		116.880.57	116.880.57

Протери одержали в 1-ім півроці 1926 р. слідуючі інваліди:

1. Антонів Стефан, Стрий;
2. Гладюк Іван, Бутини, повіт Жовква;
3. Керод Григорій, Львів;
4. Козак Микола, Новосілка гост., п. Рудки;
5. Костишин Михайло, Коршів, п. Коломия;
6. Лупій Яків, Запитів, п. Львів;
7. Наконечний Гриць, Переспа, п. Сокаль;
8. Охота Ізидор, Радехів;
9. Перістий Іван, Городище, п. Бережани;
10. Реґуш Михайло, Кагуїв, п. Львів;
11. Рибак Михайло, Львів;
12. Сак Онуфрій, Запитів, п. Львів.
13. Сенета Пилип, Завадка, п. Старий Самбір;
14. Сенчук Пилип, Сеньків, п. Радехів;
15. Сумка Теодор, Девятир, п. Рава Руська;
16. Флюнт Ярослав, Львів.
17. Фостяк Іван, Городок;
18. Чавс Іван, Варяж, п. Сокаль;
19. Чоканчук Никифор, Жабе, п. Косів;
20. Швець Омелян, Боратин, п. Сокаль;
21. Ярема Іван, Радловичі, п. Самбір.

Нових протез уділило Товариство 17, репарацій старих протез було 13. Видатки на протези за цей півріч виносили 2,265,60 золотих.

РОЗСТРІЛ БОГДАНІВСЬКОГО ПОЛКУ

(В 9. річницю проливу української крови московськими революціонерами в обороні російського імперіялізму).

На 9. серпня припадає девята річниця розстрілу Першого Українського імени Гетьмана Богдана Хмельницького Полку.

В цей день девять років тому назад Українська Центральна Рада виряжала на загально-російський фронт проти Німців свій перший полк, що повстав в часи революції. Робила це Центральна Рада для того, щоби доказати свою льояльність супроти антанти, а російській правлячій демократії показати, що Українці своїх окремих інтересів не обстоюють та йдуть з Москалями нерозривним „єдиним демократичним фронтом".

Висилка цього одинокого національного полку, що був в Київі, була одною з тих численних помилок, що Центральна Рада поробила в часи свого керування українською визвольною боротьбою.

На відправлення полку на фронт особливо настоював тодішній командуючий військами київської округи, російський соціял-революціонер Оберучев. Він на протязі цілого місяця день-у-день „давал розпоряджения", аби Центральна Рада виконала „свій долг" і відправила на фронт одинокий полк, бо мовляв тепер бракує на фронті військових частин.

В той же час той самий Оберучев, російський соціяліст, накопичував навколо Київа ріжні козачі та инші кавалерійські „надьожние полкі". Між такими надійними полками були розташовані у Київі кірасири. На тих кірасирів, що й по революції все ще себе називали „кірасири ея императорскаво величества", гадав покластися соціялист-революціонер Оберучев, щоби „спасти революцію". Так говорилося й де-кому думалося. Але в дійсности ті полки тримались в Київі та стягалися навколо його, щоби спасати „єдиную й неделимую". Російська демократія, себто ті що називали й називають себе дійсними виразниками волі й бажань московського народу, а ми не маємо основ тому не вірити, готові були вже тоді опертися на контр-революційні війська в інтересах збереження всіх придбань московського імперіялізму. Вони не боялися запропастити революцію, щоби лише спасти „царское наследие". Такою була й буде вся московська нація, якоїб політичної чи соціяльної фарби не були її окремі групи.

Та Центральна Рада, в своєму безмежному „малоросійстві" й „преданності общей родіне" вірила, що російська демократія дійсно визнає право на вільний розвиток всіх народів, що населяли бувшу Росію. Наші „малоросійскіє" хуторяни вірили, що російська демократія згодиться добровільно перетворити бувшу „тюрму народів" в державу народів. Не гадали наші „малоросіяне" на чолі з Грушевським та Винниченком, які більше побивалися, щоби Богданівців вирядити з Київа, що замісць царської тюрми народів, російська демократія збудує демократичну, або соціялістичну, чи навіть, як тепер є, комуністичну, вязницю для тих народів, що вірили „старшому русскому брату".

Отже боячись найменьшого підозріння в намірах розбити „єдиний демократичний фронт", а також запідозріння в „контр-революційности", чи спиранню на національні багнети, Центральна Рада вирядила на фронт спасати „общее отечество" свій найкращий полк, до того ще одиноку свою надійну військову силу в Київі.

З боку полка були протести і вказівки на те, що висилки їх домагаються російські сатрапи лише для того, щоби потім покінчити з Центральною Радою. Як згодом підтвердилося, протестанти мали рацію, але голова Центральної Ради Грушевський та голова Генерального Секретаріяту Винниченко боялися, як пес холодної води, щоби їх московські та національні меншости „тавариші соціялісти" не запідозріли в мілітаризмі. Тому вони вжили всього авторітету свого становища, щоби Генеральний Комітет на чолі з Петлюрою не перешкаджав Богдановському полкови виконати „бойовий наказ" про вихід на фронт. Наказ такий постарався добути Оберучев від головного командування.

Але не дивлячись на свої протести й на свідомість того, що полк виряжається на фронт лише як перший крок до розгону Центральної Ради, Богданівці, як добре дісциплінована військова частина, наказ своєї влади виконали.

Пізно вечером девятого серпня перший ешалом полку вийшов з товарового київського двірця, давши прощальну сальву з рушниць своїй столиці, яку доводилося покидати в небезпечний час для своєї національної влади.

Спокійно розмістилися стомлені денною метушнею вояки по вагонах. Вже їх частина спала, коли ешелон підходив до Посту Волинського, малої півстації в самому передмістю Київа. Тут несподівано почулися стріли з скорострілів і у вагонах почали поціляти кулі. Потяг раптово став, спинилася буча, де-хто хопився за зброю, але темна ніч окутувала все навкруги та лише чулася московська лайка, перерывана стрілами. Ешалон опинився оточений кірасирами, які раніше були розташовані вподовж залізничого шляху. Хто наказав кірасирам розташуватися на „бойових позиціях", хто дав їм наказ стріляти, це пізніше виснило слідство, переведене Центральною Радою поруч з офіційним слідством російської військової влади. Останне слідство, зроблене на приказ командуючого армією генерала Корнілова, припинено на прохання соціяліста Оберучева, коли почали виясниятися подробиці, неприязні для представників російської влади у Київі.

Не станемо тепер спинятися на деталях розстрілу та обезброєння всього Богданівського полку. Не станемо розказувати, як пізнійше Богданівців тримано в концентраційному лягері без хліба і води, так що сусідним селам доводилося із жалю до своїх вояків годувати й поїти їх. Ствердженo лише факт, що ті сімнайцять молодих вояків, що полягли убитими злочинним підступом, були представниками того моря крови, яке пізнійше довелося пролити українському народови в своїй боротьбі з Москвинами, в обороні свого українського національного імени.

Але якою глибокою й широкою рікою не теклаби пізнійше кров у нашій визвольній боротьбі, всеж кров Богданівців завжди буде на ній тою яскравою плямою, яка свідчитиме про союз російської революційної демократії з російською контр-революцією в боротьбі проти українського національного визволення. Якби себе російська демократія, чи російські соціялісти не відокремлювали від старої царської влади, кровю Богданівського полку вони міцно звязані в один ланцюх катів, що увесь час душили, душать і готуються дальше душити український нарід.

Через ріжних слуг старої, царської „охранки", через ріжних представників російської революційної й соціялістичної демократії, що в часи революції правила на Україні включно до большевицького чека, увесь московський нарід стоїть одною щільною лавою, ворожою й брутальною в боротьбі з українським народом. Москва хоче, аби український нарід був далі покірливим „малоросіянином" і не мріяв про своє політичне чи навіть національне життя. Мусить бути український нарід під Московщиною „малоросами" такими самими національними гермафродитами, як під Польщею „русіні".

Але від часів першого пролиття крови, в біжучім періоді боротьби нашого народу за своє визволення, за своє власне імя так багато пролилося крови, так богато полягло жертв, що не знайдеться на всім просторі українських земель родиня, хіба крім целібатників, в якій не згинувби хто-небудь в боротьбі за кровою освячене своє народне національне імя „Українець". А з тим іменем сполучена вся визвольна боротьба українського народу. Відбирати тепер у нього це імя можуть пробувати скільки хотять вороги нашого народу. Нехай яких хочуть мають аґентів і слуг, але моря народньої крови, що пролита й далі ллеться в завзятій боротьбі, їм не висушити і не переплисти. В ньому вони, що пустилися в далеке й небезпечне плавання без вітрил і керми, захлиснуться.

Кров Богданівців була першою, яку пролито підступом і зрадою в самих початках сучасної боротьби. Тому вона свята, бо започаткувала національну боротьбу огнем, мечем і кровю.

ЧЕСЬКІ КУЛЬТУРТРЕГЕРИ-КОЛЬОНІЗАТОРИ НА ПІДКАРПАТТЮ.

Останніми часами чеська й німецька преса подали широкій публиці відомости про стан шкільної справи на Підкарпатській Україні. За тими відомостями зовсім не відвідує школу 22.076 дітей (понад 20%) шкільного віку. Газети наводять, що причиною невідвідування школи є переважно або брак що-найнеобхіднішої одіжи, або — що для них нема ні школи, ні вчителя.

Карпаторуська „Русска Земля" наводить ці знаменні дані і ще додає нових фактів, що й сухі числа примушують говорити мовою життя. Наша шкільна влада зачиняє по наших селах цілі кляси з 35—60 дітьми — каже передовик газети, — звільняє, переганяє з місця на місце що року десятки й сотки вчителів, не приймає на посади совиx, бо — мовляв — і потреби в них нема і грошей державі на освіту бракує. Та таке виправдання нікого не переконає, бо сотні тисяч і міліони корон витрачається у нас що року на орґанізацію й утримання чеських шкіл на Підкарпаттю. Школи ці орґанізуються навіть там, де жадної дитини чеської національности ви не знайдете. А вчителі Чехи, надіслані в справі чехізації на Підкарпаттю? Вони відбирають за свою роботу вдвічи більше, ніж наші вчителі. Виходить, гроші влада має, та тільки на кольонізаторську освіту, а не на поборювання дикунства серед народу.

Хижий птах.

Учителька: Які птахи належать до хижих?

Мала Ганнуся: Бузьок, прошу пані.

Учителька: А то чому?

Ганнуся: Бо як нам приніс братчика, то так маму подрапав, що кілька день була хора.

По щирости.

Заночував Гуцул в нашого ґазди і просить:

— Аде, ґаздику, вмкни ми шпарету крищку сіна, Бог би ти щастя вмкнув та здоровля,

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ.

НЕ ТРАТЬТЕ КУМЕ, СИЛИ: СПУСКАЙТЕСЬ НА ДНО.

Не більше як раз на сто літ трафляється в народі такий великий чоловік, як Іван Франко, то є чоловік, який своєю роботою потрафивби розбудити міліони своїх сплячих братів. Як він прийшов до нас, то ми спали сном віковічним. Нас не обходило нічого в світі. Ми ходили до роботи, аби робити, до штайрамту, аби нас не карали цісарі й пани, та до церкви, аби нас не карав Господь Бог. Ми слухали попів, котрі були для нас усею владою на сім світі, тай епископів, котрих ми вважали за намісників божих на тім світі. Ми здіймали перед панами й ксьондзами шапки, на десять кроків, ставали на три кроки гнулися в дві погибели, цілували в руку, загикувалися й що друге слово казали: „Прошу ласки еґомосця" або „прошу ласки ясне пана".

В нас були ріжні нібито великі вчені й великі письменники. Я чував про Наумовича, і про Устияновича, і про Федьковича, але ніхто нас не навчив, що нам не треба давати собі кілля тесати на голові. Що нам нічого гнутися за панами й ксьондзами. Що нам не держати шапку перед людьми, які від нас беруть гроші й нам повинні служити.

Аж Іван Франко був в Галичині перший, котрий нам сказав, що ми не худоба, але люди. І він се сказав так голосно, що цілий просвіт український народ Галичини пробудився, призадумався, та йому притакнув.

Се дуже не сподобалося і цісарям. і дідичам і епископам, що український хлоп проголосив себе людиною. Цісарі далі хотіли людської праці, а епископи далі хотіли мати гонори духовних провідників.

І почалася нагінка на Івана Франка. Сорок літ Іван Франко працював для народа, і сорок літ його мучили й катували. Намучилися вони його і загнали в могилу. Але загнали лишень його тіло, а дух його не вмер. Він живе серед нас, будить наш народ, і опиром ходить по палацах цісарських, панських і епископських.

Що нині в Злучених Державах проти Івана Франка вирвалися два-три цуцики й почали собі гавкати, сього ніхто не може взяти за нічого страшного. Що се дзявканне трох цуценят значить супроти тої великої псярні ґончих собак цісаря, царя, єзуїтів і Польщі, які його за життя гонили? А де вони нині, ті сфори собак, що гнали за Франком тоді? Де горді ав трійські й російські царі? А де польська шляхта? А хто може по імени нагадати тих славних святоюрців та Єзуїтів? Де вони всі?

Тож, браття, не дивуйтеся, що тут в Злучених Державах задзявкали собі три маленькі цуцики на Івана Франка. Се маленькі три останки тих великих сфер собачих, се недобитки оборонців старого світа, який Франко повалив своїм моґучим словом. Не пошкодить се дзявканне ні славі Івана Франка ані не здержить українського народа в його поході до здійснення великої мети Івана Франка, яку він нам показав, до якої він нас провадив, за котру він поклав своє життя й всю працю: самостійної української держави.

Г. К-ль.

НАЗАРУК БЕЗХВОСТИМ ЛИСОМ.

Вклонившися епископови і пішовши на його службу, пан Назарук дає поради редакторам Свободи, а через них і всім Українцям, що не ходять його дорогами:

„Приходіть ви, люди, які не вірите в целібат, конкордат, рутеньство, в шкідливість Франка, приходіть до престола всевишнього епископа в Филаделфії, перепросіть його по щирости, поцілуйте його в руки, припадьте йому до ніг та просіть його о прощенне своїх гріхів, як блудний син просив свого батька. Запевніть його, що ви вірите вже, що його іменував не Рим, на припорученне Варшави, але український народ. Запевніть його, що ви його вважаєте за великого українського пророка, який пролляв свою кров за український нарід у перемиській консисторії. Дайте йому докази своєї глибокої віри в те, що він одинокий спаситель України, а він вам певно простить".

Так говорить американським Українцям пан Назарук, і ми йому повинні бути дуже вдячні за ті поради. Щоби однак порадами не скінчилося, а нам хочби якась з того наука вийшла на будуче, я пригадую читачам українську казку, яку говорять у нас, у снятинському повіті.

Один лис викрадав довгий час у ґазди кури. Раз заліз він також до курника, але той ґазда вже сокотив і як лиш лис вліз туди, хопив його за хвіст. Лис сіпнувся, лишив хвіст у руках ґазди, а сам продер крівлю тай втік до ліса. Сховався тут до своєї ями і довго не показувався нікому на очи.

Але як вже йому навкучило не виходити між лисів, тогди вийшов з ями і зачав гавкати. Почали збігатися лиси, а він сів в корчі тай каже: „Браття, ми були до тепер дурні, що носили такі довгі хвости. З ними неспосібно ходити — ліпше повідрізуймо собі їх".

Молоді лиси подумали, що не красно буде без хвоста, але вже приставали на раду. Тогди один лис, старий і хитрий, сказав:

„А подивіться но ви, чого він сидить у корчах? Чи не відгриз йому хто хвоста?"

Кинулися лиси до порадника, а в нього хвоста справді нема. лишень маленький кровавий кінчик. Так лиси йому тоді й кажуть: „То тобі, падлюко, було стидно самому без хвоста межи нами ходити, і ти радив нам усім хвости пообтинати?"

І розделри його на кусні.

Так у нас повідають про лиса в старому краю, але, як виджу, то такі річи й в Америці можливі.

Петро Павлюк, Питсбурґ.

МАСОВЕ ВІЧЕ БУКОВИНСЬКИХ ТРУДЯЩИХ ПРОТИ РУМУНІЗАЦІЇ КРАЮ

Рух за школу на рідній, українській мові на Буковині останніми часами підвів великі маси люду. Дня 4-го липня ц. р. заходами української соц.-демократичної партії відбулося в Чернівцях велике масове віче. Ще зранку довкола Робітничого Дому збираються черновецькі робітники, селяне з доколичних і навіть далеких сіл. Прибувають селянські делеґати від найдальших закутків Буковини, гуртки інтеліґенції, головно сільської і студентів університету. Приїхали навіть делеґати з далекої Гуцульщини. Один за одним виходять на трибуну бесідники: робітники, селяне, студенти і знову селяне. Розповідають, що за 8 років влади великобоярської Румунії знищено 218 народніх шкіл зпонад 50,000 учнів, дві вчительські семинарії, 3 ґімназії і 1 паралельку, 1 реальну ґімназію, 5 фахових шкіл та дві катедри на черновецькому університеті. „Румунська буржуазія придумала ще й таке, що ми Румуни, які забули свою мову і тому живосилом хоче нас зрумунізувати. Хто ми є, це наша справа і ми нікому не дозволимо за нас відповідати" — промовляє промовець галицький.

Основна думка всіх промовців це: румунська буржуазія хоче задержати темноту серед українських трудящих мас і тому задушує рідну школу, отже „хай живе боротьба трудових мас за школу на рідній мові".

Віче відзначило, що націонал-демократи (Лукашевич і инші) буковинські в цій боротьбі за українську школу жадної участи не беруть. Резолюція, ухвалена вічем, одностайно протестує проти румунізації школи та разом домагається:

1. Заведення з 1926—27 р. навчання на українській мові по всіх початкових школах, де за часів Австрії то було, а де не було й за австрійського панування, то завести або перевести існуючі з румунської на українську мову.

2. Переведення навчання по ґімназіях на українську мову і т. д.

3. Заложення українського університету в Чернівцях, а до того часу відновлення катедри української мови, літератури й історії України.

4. Заложення 2 учительських семинарій з українською викладовою мовою.

5. Усунення з усіх цих шкіл учителів, що не володіють українською мовою і покликання натомісць учителів Українців.

Ми — говориться на прикінці тої резолюції — як найгостріше пятнуємо згоду на румунізацію української школи, яку в заміну за посольські мандати дала румунському правительству українська національна демократична партія.

Резолюцію віча надіслано до урядових і шкільних властей.

В лікаря.

— Маю враження, що ви тепер лекше віддихаєте.

— І я те чую.

— Значить, порошки помогли.

— Ні, не порошки, бо я їх цілком не заживав.

— А щож?

— Жінка з дітьми виїхала в „контри".

Виграв процес штукою.

— Як думаєте, пане адвокат, чи виграємо справу? — питає фармер свойого оборонця.

— Справа дуже трудна, бо докази вказують проти нас — відповідає адвокат. — Зрештою, це залежить від судді.

— А як би так післав від себе дві порядні гуски судді, чи помоглоб це в мою користь?

— Ради Бога, рішучо не робіть цего, бо справа тоді булаб для нас запечатана — каже адвокат.

В кілька день відбулася розправа, і чудо! Фармер виграв справу на диво самому адвокатові. Опісля каже фармер:

— А що, пане адвокат, часами і гуси помагають...

— Як же це? То ви таки післали судді гуску?

— Так, не одну, але чотири!..

— То це вже чудо, що ви виграли процес.

— Але, пане адвокат, на посилці я написав назвиско мойого противника... — подав потихонько фармер.

Іван Франко.

ПАНСЬКІ ЖАРТИ.

ПОЕМА

З ОСТАННІХ ЧАСІВ ПАНЩИНИ.

Присвячую памяти
МОЙОГО БАТЬКА
Якова Франка.

1)

I.

Людські й панські жарти. — Давні пани. — Карти і влови.

Жартуйте, дітоньки, Бог з вами!
Тепер вам вільно жартувать.
А як жили ми під панами,
Тоді жартовано із нами
Так, що не-дай-Бог споминать!
Було за найменшу провину:
Потрутиш панську худобину,
Собаку вдариш, що з руки
У тебе хліб рве, слово скажеш,
Віз перевернеш, сніп зле звяжеш —
Три шкіри спустять гайдуки.

Пани тоді були не теє,
Що нині. Що тепер пани!
Хоч на нім шматте дорогеє,
Хоч ситі, наче кабани,
То кождий ходить зосторожна,
Боїться мов біду збудить;
Довкола шниряє, глядить,
Де-б грошиків позичить можна,
І думка в кождого трівожна,
Що наборг їсть, і наборг спить,
І що кишеня все порожна.

Не те за панщини було!
Там кождий пан ступав так бучно
І відзивався так бундючно,
Немов король, чи мав село,
Чи цілий ключ. Не перейшло
І через голову нікому,
Щоб що змінитися могло
В тім розпорядку віковому.
Пани і панщина у всьому
Зрослись, здавалось, нерозлучно.

Тоді то стоїло поглянуть
На пана. Просто очі вянуть
У мужика, як пана вздрить,
Хоч пан не лає й не кричить!
По що кричать? Гнів крові шкодить...
Ні, нині й цар, мабуть, не ходить
Так гордо по своїй столиці,
Як пан тоді селом ходив.
Тут гарна доня у вдовиці —
У двір її! Загородив
Господар пліт новий: — „Гей, хаме,
Городиш моїми лісками!
Пліт розбирай і в двір звези,
Або оплату положи!"

Чи ласка панськая, чи кара —
Все, мов нехибний божий суд,
Паде на смирний, темний люд,
І навіть пискуть, сплакать — вара!
Тоді в панів сміялись очі,
Забави по дворах гули,
І влови по лісах ішли,
Лунали співи дні і ночі,
Тоді то й раз пани були
До жартів, вигадок охочі!
А як в ту пору грали в карти!
І нині грають, звісна річ,
І туманіють день і ніч, —
Без карт, мабуть, ніщо й не варті
Забави панські. Але-ж, діти,
Мабуть, не прийдеться вам вздріти
Таких грачів, як в давній час!
Дукатів всипав повну чарку
І на одну поставив карту,
Програв, не глянув ані раз,
Не зблід, не задрожав на волос,
І навіть не понизив голос,
Хиба кишенею потряс.

Воно то, дітоньки, й не диво!
Се-ж з поту нашого і мук
Плило те золотеє жниво
Сотками літ до панських рук.
Лицарський дух, воєнну славу,
Всю ту минувшину кріваву,
Всі ті багацтва і пишноти,
Все зісуття і всі підлоти,
Гумори панські, влови, карти,
І всякі гуляння шальні,
І ласки панські, й панські жарти —
Мужик все виніс на спині.

II.

Новатори. — Консерватисти. — Непевність.

Цікава річ; часи зближались,
Коли звідкіля не зирни,
Чим раз гучнійше розлягались
Ладу нового віщуни,
Слова: свобода, рівне право...
І навіть панськії сини
Перенялися ними, й жваво
Пішли між люд, і понесли
Потіху скорбним. Ба, були
І між панами два-три — люде,
Що бачили яснійше діло,
Хапалися, хоч і не сміло,
Новин, бо чули, що не буде
Їм вічно панщина служить.

Та мов хто в лісі заблукає,
Даремно груди надриває,
Даремно кличе і кричить —
Так послуху не знаходили
Слова новії у панів,
А тілько більше ще будили
Завзятте і дразливий гнів.
Були й такії поміж ними,
Котрі нераз перед чужими
Жалились: „Дідьчий час настав,
Не лиш для хлопа, а й для пана!
Ота робота панщизняна
Зовсім руйнує нас", — мовляв.
І починали наче з книжки
Вичитувать, які пожитки
Принісби їм наємний труд.
Тай ті не думали на-ділі
Змінить порядки постарілі
І увільнить з ярма свій люд.

Воно й не диво! Власне царство
Всміхаєсь кождому, а ще
Бог знає, що там принесе
Нове свобідне господарство.
А хоч там деякі пророки
Грозили, що за два-три роки
Уряд сам панщину знесе,
То їх осміяно. „Се басні!
Та-ж панщина — приватна власність!
Яке-ж уряд міг право мати
Приватну власність відбирати?"

В тій певности жили пани
Аж до останньої хвилини,
Своєї гордости вони
Не вменшували ні краплини.
І як нераз літньої днини,
Коли західній неба край
Вже вкрила груба, чорна туча,
І звільна, грізно суне, знай,
Глухими громами кипуча,
А тут ще сонічко жарить,
Немов натужує всі сили —
Отак пани людей гнітили
Найдужче в тій останній хвилі,
Коли вже дзвонарі спішили
На благовіст новий дзвонить.

III.

Пан Мигуцький. — Свій bono?

От з тої то доби тяжкої
У моїй памяти старій
Пригода згадуєсь — такої
Не дай вам бачить, Боже мій!
Згадалося, як пан Мигуцький
З громадою пожартував,
Згадався плач і стогін людський,
Якого жарт той коштував.

От слухайте-ж! Не в тій я цїли
Говорю вам про давнину,
Щоб, може, ви на дітях мстили
Батьків засліплених вину.
Бог з ними! Вже досить помстилась
Над ними власна сліпота.
Глядіть, лиш споминка лишилась
У нас про пана, а тота
Палата, що ми мурували,
Котру він, було, назива
„Моя твердиня", де дрожали
Піддані, де музики грали,
Пані й пани всю ніч гуляли,
Се нині коршма, в панській салі
Шваркоче нині жидова.

Момстився Боґ за наші муки!
І як тепер про панські штуки
Говорю я, то не на те,
Щоб в вас ненависть розбудити,
Бажаннєм помсти осквернити
Свободи творива святе,
А лиш на теє, небожата,
Щоб споминка старого тата,
Моя ся споминка мала
Вам сил, відваги додала.

Ще-ж не заснуло наше лихо:
То голосно воно, то тихо
Підкрадується до села.
Хто знає, може, доведеться
І вам такого ще дожить,
Що чоловікові здається:
Тут треба голову зложить!
Пропала правда, згибла доля,
Закована громадська воля,
Неправда всюди верх держить.

В таку то хвилю, діти милі,
Ви повість згадуйте мою,
І згадуйте, що сеї хвилі
Я з досвіду вам подаю.
В сам час, коли неправда люта
Найвище голову здійма,
В сам час, коли народні пута
Найдужче тиснуть, і закута
Народня мисль мовчить німа,
Довкола найтемнійша тьма,
Надії й просвітку нема —
В той час якраз ви не теряйте
Надії, й твердо теє знайте,
Що в груз розсиплеться тюрма,
Неправді й злу не потурайте,
В зневірі рук не покладайте,
І увільняйтеся з ярма.

IV.

Характеристика пана Мигуцького. — Арендар. — „Хтось бунтує".

Був пан Мигуцький, пан багатий,
Хоч на однім селі сидів.
З якого роду був — не знати,
Та що хлопів тиснути вмів,
Що дер данини безпощадно,
Дні панщини числив прикладно,
Хвилинки не подарував,
Що був багач, громада гола,
То славили пани довкола,
Що добре господарював.

Нераз зимою, як у полі
Нема роботи, а в стодолі
Все зроблено, і ліс не тнуть —
Щоб панщини не дарувати,
Він каже, було, лід орати,
А то хлопи в хатах заснуть...

І те сказать, про хлопа дбав він,
Як дбав про коней і волів;
В зимі три вози дров давав він,
Щоб хлоп продроглі кости грів;
Весною хлібом спомагав він,
Щоб літом з голоду не млів.

Любив, коли був хлоп здоровий,
Прудкий до праці і розмови,
До танців, сміхів і пісень;
Та не любив хлопів багатих,
Та мовчазливих, і завзятих,
А на письменних був огень.

„Хлоп щоб умів орать, косити
І в танці дівкою носити,
Та „Вірую" і „Отче наш".
Письма не треба хлопу знати;
Як хлоп почне ювюки читати,
Хто буде пану свині пас?"

І хоч то ніби наставав він
На те, щоб хлоп порядок знав,
Та все-таки горівку гнав він,
І кожду ґінку розділяв
На кождий нумер у селі,
По стілько гарців, скілько хата
Душ має: хлопці, чи дівчата,
Чи то старії, чи малі.
І кождому за ту горівку
Ціну втягав у інвентар,
Як присний панщини тягар:
Сплати, чи відроби той дар,
А трунок лий хоч на долівку,
Лиш иншому продать не смій!

Був в того пана й арендар,
Що з паном тихую тяг спілку.
Людей музикою у свій
Шинок заманював. Тут люде
Лишали розум, сіряки
І чоботи, дівки — вінки,
А господині покладки;
Тут війт робив громадські суди,
А Жид лиш цмокав залюбки.

Чи много літ отак, чи мало
Те панське ремісло цвіло —
Аж раптом в коршмі тихше стало!
Щось на людей таке найшло,
Що почали, на панське горе,
В якусь задуму попадать.
І роблять панщину, терплять,
І кожде пильне, кожде скоре,
(Як ні — нагайка плечі споре!) —
Та якось тихо, мовчки так,
Понуро навіть, мов глибоко
в душі гризе якийсь червак,
Немов якась таємна сила
Ворушиться у темній млі:
Скрізь чути дотики її,
Та нічого не бачить око.
Музика молодим немила,
В шинок заходять тільки ті,
Кому вже в кров і кість ввіссалась
Та панська школа. Жид біжить
До пана, плач підняв і галас:
„Нізвідки рати заплатить!"

А пан і сам уже віддавна
Ту зміну в людях замічав,
І злився, бив, карав, кричав —
Дарма. Вже звільна й сам вбачав,
Що річ таки се не забавна.
Він добре знав, що поки пє,
Співає, робить без упину
Й сміється хлоп, так довго є
Похожий він на худобину,
Що вік цілий в ярмі жиє
І тішиться, як дістає
До паші зерна одробину.
Та як почне він сумувати
І вішать голову униз,
Над своїм станом розмишляти,
Поради у людей питать,
Тоді тремти і стережись!
Бо думка, свідомість народа
І однодумців тиха згода —
То воріг лютий тих усіх,
Чиє багацтво і вигода
На поті і сльозах людських
Основані. От пан дні й ночі
Над дивом тим усе міркує,
То сердиться, а то й сумує,
Немов нещастє серце чує,
А далі скрикнув, аж підскочив:
„Тут, очевидно, хтось бунтує!"

(Дальше буде)

ДО ВСІХ ДОПИСУВАТЕЛІВ.

Просимо затямити собі:

1. — Дописі писати коротко.
2. — Виразно і читко.
3. — Лиш по одній стороні паперу
4. — В дописях подавати лиш правдиві вісти.
5. — Писати лише про річи цікаві для усього загалу читачів, або бодай його значної части.
6. — В дописях нікого не перехвалювати без дійсної заслуги.
7. — Не лаяти нікого особисто, ані не нападати, ані не зачіпати.
8. — Не жадати звороту дописі, яку дописуватель написав за кілька мінут (коли її дуже потребує, може у себе оставити відпис).
9. — Не посилати „наглих" дописий в домаганнем „сейчас" помістити, бо се звичайно тільки показує, що дописуватель опізнився і хоче, щоб редакція се надоложила.
10. — Не присилати до редакції стихів і поезій недоладних щодо форми, або безвартних щодо змісту; а до того й не жадати звороту таких віршів.

ЛЮБІМ ЗВІРІВ.

Знаймо те, що і звірі мають душу, найблагородніщі з них відчувають душевний біль і радість як і ми, мають утаєне чуття для того, що гарне й відразу до поганого, а іноді такий благородний звір всилі засоромити й людину — своєю інтеліґенцією. Особливож наші домашні звірі, в першу чергу найвірніщий і найближчий нам з усіх звірів — пес, а далі наш кіт, домашний наш товар та ті птиці, що звеселюють нам душу своїм щебетом та своєю приклонностю до нас — заслугують з кождого погляду на нашу любов і дбайливу опіку.

Я вертаю зпоміж людей до моїх звірів, як до правдивих приятелів — казав раз великий французький письменник Паскаль, а славний німецький фільософ Артур Шопенгавер любив говорити про свого пса Атму, що завдячує йому найпогідніщі хвилі свойого життя. А кількож то натрудиться для нас кінь або віл, яка-ж велика приятелька нашої хати — коровиця! — Дай, Боже, здоровля корові! — кажеться у прекраснім оповіданнячку знаменитого українського письменника Тимотея Бордуляка, а про українських сірих волів співає одна наша стара коляда, що вони в Різдвяну ніч своїм теплим віддихом Дитятко Боже в яслах надихують. Але і в царстві диких звірів не тільки воно так, що всі вони жорстокі хижаки і нападають один на одного. І найбільший дикий хижак нападає на другого здебільшого тоді, коли роздратований голодом, а, притім, як виявляють досліди й помічання, завдає такий звір звірови смерть швидко без зайвих мук і не потрафить мучити при тім сотворіння з такою насолою, як це вміє іноді жорстока людина. Правда, є і жорстокі звірі і немало страшного діється у звіриннім світі. Але й такі появи дадуться тут багато лекше виправдати й порозуміти, ніж те, що іноді культурні люде, а то й цілі народи, творять іншим людям. — „Ні, не соромися, крівавий тигре, — каже французький письменник Креббільон — ізза того, що ти, гонений голодом, роздер невинне ягня. Я знаю між людьми тиґрів, що сиділи в короні на престолі і веліли перед своїм лицем роздирати сотки невинних для своєї забави".

Значить — справді вищою духом стає людина між усіми іншими сотворіннями щойно тоді, коли намагається невпинно виблагороднювати й витончувати свою вдачу і всі свої прикмети. Тоді вона і справді інша єством, ніж хижі звірі, і стає подібна до свойого Творця. Але саме на найвищих щаблях духової культури і просвіти повинна людина тямити про те, що й вона тільки один член, одно звено у великанськім цілоколі видимого світа, що й чоловік — як каже св. Франц з Ассізі — брат усьому й усього, що тут на землі твориться, дихає і живе. Оттому й до життя звірів треба нам приглядатися з увагою й любовю, і треба нам пізнавати їх і вчитися про них усього, що гідне нашої уваги, а побачимо, скільки найцікавіщих тайн скривається у звіринному життю і світі.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Сестр. Рожд. Пр. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх члениць місцевих і позамісцевих, що мітинґ відбудеться в середу, дня 11. серпня, о год. 7-ій вечером, в гали церковній, 303 Гудсон Еве. Просимо явитись на час, а довгуючих просимо вирівнати свої залеглости. Будемо приймати нових члениць без вступного. Тих сестер, котрі не були на пікніку, просимо принести по доляру за пікнік. — Анна Стрілець, предс.; З. Гунька, секр.

КОНСКРИПЦІЯ.

(Слідуючий опис беремо з ґазети „Український Голос", що виходить в Вінніпеґу, в Канаді. Здається, колиб у Злучених Державах була конскрипція, то можнаб таке саме побачити).

Довідавшися про переписку народа в Канаді, зібрала мене охота вступити в ряди списчиків. Подав свою аплікацію, і на моє щастє її принято.

Покликав мене головний урядник до себе на провірення, а коли пересвідчився що можу сповняти згаданий обовязок, дав мені відповідні папери і вислав до роботи.

Приходжу я в перше місце, випитую все те, що стоїть в паперах, а між иншим:

— Як зоветесь?

— Дик Мекей.

— Якої народности?

— Скачмен. —

— Ваше горожанство?

— Бритиєць.

— Якою мовою говорите?

— Анґлійською.

Списав я все, що треба, і пішов дальше. Приходжу в друге місце і знова питаю:

— Хто ви є?

— Га? — А хиба ви не знаєте?

— Не в тім річ, — говорю я, — чи знаю, чи ні! А в тім, що нам приписано законом писати тілько те, що чоловік собі бажає і говорить нам, а нічого иншого.

— А хіба ви не знаєте що я православний?

— Якої народности? Звідки ви?

— Таже Русин з Кіцманя.

— Якою мовою говорите?

— Га!?

— Якою мовою говорите в дома? — питаю в друге.

— Таже буковинською.

З великою трудністю розпитався з чоловіком, і приходжу до иншої хати.

— Як зоветесь?

— Ясько Чоботар.

— Звідки походите?

— З Мало-Польски, коломийского повяту.

— Якої народности?

— Поляк.

— Якою мовою говорите дома?

— Та пишіть по польськи.

Я звернувся тоді до чоловіка в польській мові:

— Ви естесьцє Полякем і розмавяцє в дому по польску?

— Га? — була відповідь, а гурток дітей збився біля матери в куточку і питають:

— Мамо, а сей пан що каже татови?

— Я, діточки, сама не знаю що! Він мабуть говорить по мазурськи, — відповіла мати.

Пішов я дальше.

— Як зоветеся?

— Фрид Кравчук.

— Звідки?

— Та з Ґаліції.

— Якої народности?

— Католік.

— Як ви за старі?

— 53 роки.

— 53 роки і ви не знаете, що такої народности на світі нема, до якої ви належите,— сказав я і пішов дальше.

— Як зоветесь?

— Тихон Морозенко.

— Якої народности?

— Руской.

Якою мовою говорите?

— Хахлацькою, — була відповідь.

Приходжу я дальше і все своє, — як зоветесь?

— Циліо Чернявський.

— Звідки?

— З Буковини.

— Якої народности?

— Румун.

— Як говорите дома?

— По руски.

— По чім ви зовете себе Румуном?

— Та я знаю говорити і читати по румунськи: ви певно не знаєте про Стефана Воєводу, який сорок літ воював, сорок церков збудував, і сорок керниць викопав?

— Не знаю, сказав я.

— А, про се і Анґліки знають, — продовжав ґазда. — Правда, не знають про Стефана, але про Воєводу знають.

— А знаєте ви, ґаздуню, про Алі Бабу та сорок розбійників? — говорю йому.

— Та де, чуєте, знаю.

— Ось бачите, — кажу, — про него навіть анґлійські діти знають, а він Румуном не був, як і ті, які про него знають.

Іду я дальше і думаю, що се за українська кольонія, коли я вже кінчу свій округ, а Українця не можу напитати. Єще оден і конець мого круга, думаю і завертаю на подвіря. Дивлюсь, на подвірю порядок, хата чепурненька, господар веселий, ходить рухливо по подвірю, ще і „Гриця" висвистує. Поздоровкались гарненько, і я почав своє:

— Як зоветесь?

— Семен Морозенко.

— Якої народности?

— Українець.

— Якою мовою говорите?

— Українською.

— Звідки походите?

— З України; — господар усміхнувся, говорячи, — так і пишіть.

Слава тобі, Господи, що хоч оден свідомий Українець знайшовся. Сів я відпочати по трудах, та думаю: кілько то ще води уплине, поки Українці з дурману вишумляться та стануть тим, чим вони в дійсности мають бути?

I. А. П.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подається до відома всім нашим читачам, що присилаючи до поміщення ріжні оголошення до часописи „Свобода", треба рівночасно враз з оголошеннями присилати і належітість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належітість має бути прислана враз з даним оголошенням, будуть ласкаві за кожде написане в оголошенню одно слово числити 2 цнт. коли таке оголошенне має 30 або більше слів. За оголошення котрі не мають 30 слів платиться 50 цнт. за раз. Виняток творять лишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути підписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути присилані до адміністрації „Свободи" 5—6 день перед днем оголошення їх в часописи, так що колиби вимагала сего потреба, був час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не схотять пристосоватися і придержуватися повисших правил, не можуть відтак нарікати на часопись, що непоміщено їм оголошення чи оголошень.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ у фамілійній справі Юрка Костенюк з села Волчинець, пов. Серет, Буковина. Голоситись на адресу: 181-84
M. BALACKA
201 Glide Street, Rochester, N. Y.

ПОШУКУЮ спільника з малим капіталом до добре виробленого інтересу близько укр. церкви і Народного Дому. Кухарі мають перщеньство. Адрес:
UKRAINIAN RESTAURANT,
2273 Grayling St., Detroit, Mich.
183-84

Катальоґ Книгарні „Свободи"

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

СЛІВЦЕ ДО НАШИХ ПОКУПЦІВ

Хто більше читає той більше знає.

Се вже неоспоримий факт, що народи, які сьогодня стоять висше культурно, завдячують се просвіті, — і читанню книжок. Вони не жаліли гроша на піддержанє своєї літератури; не жаліли часу на читанне книжок, не дивились обоятно на просвітні потреби. Не диво отже, що й піднеслись висше від инших народів. — Нам треба памятати се, що й вони колись стояли низше, тому перед нами так само отворена дорога до більшого поступу як у них. До сього не запізно. Одначе сього ми потребуємо зараз, а не колись. На світі красше стане, если народи будуть менше більше однаково стояти культурно і просвітно, бо тоді один буде мусів другого рівно трактувати. Читайте отже книжки і то читайте найбільше, а будучність перед Вами.

ДЕ СВІДОМІСТЬ, ПРОСВІТА, ПОСТОЯННІСТЬ — ТАМ СИЛА!

Всі члени Українського Народного Союза повинні памятати при купні книжок, що весь прихід з книгарні „Свободи" остається в їх організації, себто в руках самих членів та членкинь У. Н. Союза.

Товариства, Братства й Сестрицтва Українського Народного Союза повинні памятати при замовлюванню книжок і друкарських робіт, що, замовляючи сі книжки й роботи в друкарні „Свободи", дають заробляти своїй власній організації, себто збогачують самих членів та членкинь У. Н. Союза.

КНИЖКИ РІЖНОГО ЗМІСТУ.

(Твори зазначені звіздкою (•) є друковані в Америці, зглядно в Канаді; твори зазначені хрестиком (†) вийшли друком у старім краю; твори без жадних знаків є видані „Свободою").

† Абатеса ді Кастро, оповідання, Стендаль, пер. С. Пащенко ... 40
• Абу Касимові капці, арабська казка І. Франка 30
• Амалюнга або дочка дебрів, оповідання з часів боїв між Европейцями й Індіянами ... 20
Американські трости. — Ковбок (казка). — Емігранти. — Дні нашої слави і недолі ... 15
† Андріян і Антиной, роман, Г. Еберс, перекл. М. Троцький, два томи ... 95
† Аритметичні правила А. Чепіги (перерібка В. Верниволі) ... 20
† Байки Езопа для української молодіжи, переповів Л. Селянський, з 4 ілюстраціями, брош. 20, опр. ... 30
† Байки Івана А. Крилова в переспівах і наслідуваннях Богдана Лепкого, з портретом автора, передмовою Б. Л. й ілюстраціями ... 20
† Байки Івана де-ля Фонтена, переклав Л. Селянський, брош. 20, опр. ... 30
† Байки Леоніда Глібова, з портретом автора, передмовою Б. Л. й ілюстраціями ... 20
• Байки небилиці ... 10
• Батьківщина й инші оповідання, Ів. Франка 25
• Библійнии повѣсти изъ старого и нового Завѣта (съ образками), написани священникомъ О. Л., опр. ... 1.50
† Біблія, святе письмо старого і нового завіту мовою русько-українською, переклад П. О. Куліша, І. С. Левицького і д-ра І. Пулюя, в полот. оправі ... 3.00
† Біля машини, оповідання В. Винниченка ... 10
• Бляскавиці, суспільна студія і Жовнірські оповідання, Мих. Яцкова ... 50
Богдан Хмельницький в Галичині (2 ілюстрації). — Письмо (6 ілюстрацій). — Фляшка горівки. — Не в добрий час (4 ілюстрації). — Дні нашої слави і недолі ... 15
• Боги жаждуть крови, нап. Анатоль Франс, з французької мови переклав О. Пащук ... 75
• Борба світів В. Велса ... 40
• Боротьба о сонце ... 5
• Борці за правду, повість А. Кащенка ... 50
† Борці за правду, історичне оповідання А. Кащенка, видання 4-те ... 45
• Борба Українського Народу за волю і незалежність. Огляд подій за рр. 1918, 1919 і 1920, і як будувалась Українська Держава. Написав Д. Долинський ... 1.00
† Братя Моуглі, оповідання з життя дитини між звірями, Р. Кіплінга (переклав Ю. Сірий) ... [illegible]
• Буквар для дітий першого року науки (Народна Школа, перша часть), опр. ... 30
• Буквар Дм. Андрейка ... 50
• Варвара Убрик, опов. з життя в монастирах 40
• Варіят з 1906 року. — 2. Вірші. — 3. Між бурливими филями, драма на 4 дії, В. В. Бабієнка 35
Весела бандура, повний збірник веселих і жартівливих пісень і приспівів до музичних інструментів і танців ... 50
Весела книжочка, з 17 образками. Гумористично-сатиричний збірник для сумних людий 35
• Ветеринар, або як лічити і плекати домашні звірята, зібрав і перевів після українських і англійських видавництв М. М. Белегай, з ілюстраціями ... 60
• Вечері на хуторі біля Диканьки, повістки Миколи Гоголя ... 15
„Верховина", сольова пісня з акомпаніяментом фортепяна, уложив Мих. Зазуляк ... 50
† Вибір поезій, О. Федьковича ... 10
• Відвдячився, оповідання з козацької давнини, А. Чайковського ... 1.00
† Відмолодження, після д-ра А. Штайнаха написав Петро Франко, з образками ... 10
† Відродження, роман Льва Толстоя, переклав Василь Сімович, з портретом автора і з передмовою перекладчика. Друге, виправлене, з текстовою реставрацією Б. Боднарського зрівняне видання. Три частини в двох томах. Брош. 2.25, опр. ... 2.75
† Від себе не втечеш, оповідання Марка Вовчка 20
Вільний чоловік і инші оповідання, Ст. Костіва 40
Вічевий співаник ... 5
• Вічний Жид ... 10
† В затінку й на сонци та инші оповідання, нап. Юрій Кміт, брош. 35, опр. ... 50
• В неділю рано зілле копали, оповідання О. Кобилянської ... 75
Вода в природі. — Умиркований та щирий, В. Винниченка. — Заграй. — Останки „Фортуни". — Дні нашої слави і недолі ... 20
† Вступ до метафізики, нап. Анрі Берґзон, пер. Евген Яворовський ... 35
• В тумані, оповідання, Л. Андреєва ... 20
† Всесильний долар, оповідання А. Хомика, пер. Н. Суровцова ... 45
† Гайдамаки Тараса Шевченка, видання ілюстроване артистом А. Г. Сластьоною, велика настільна книга (13x17 цалів), в карт. оправі 3.50, в полот. оправі 5.00, в люкс. оправі ... 6.00
† Гайдамаки Т. Шевченка ... 50
• Галицькі анекдоти, гумористичні оповідання, Мих. Руса ... [illegible]
† Галичина в життю України др. М. Лозинського ... 25
• Галка смерти. Свобідно за Марк Твейном переклав В. Держирука ... 5
• Гарна історія о терпеливій Олені, донці Антонія, турецького цісаря з Константинополя .. 20
Гаси огонь, поки не розгорівся й инші оповідання ... 20
• Герой капіталу Антона Сінклера (переклала Н. Романович) ... 30
Гетьман Мазепа. Дуже поучаюча книжка з ілюстраціями ... 25
• Гіпнотизм і суґґестія в 2-ох частях ... 40
† Голод, оповідання, В. Винниченка ... 5
† Гордий царь, Про царенка Івана та чортову дочку, українські народні казки (зі збірника І. Рудченка), з 5-ма малюнками Ю. Магалевського ... 20
† Гостинці, збірка фейлетонів, Миколи Синежупанця ... 25
† Граматика української мови для самонавчання та в допомогу шкільній науці. Друге видання з одмінами й додатками. Написав др. Василь Сімович. Брош. 3.25, в полот. оправі 3.75
• Грішники, роман-хроніка, О. Я. Кониського 80
• Гумор і сатира ... 25
† Гуморески, нап. А. Аверченко, пер. з російського, брош. ... 20
Гуцули й Гуцульщина Г. Хоткевича ... 25
Ґеновефа, оповідання про княжну невинно засуджену на смерть ... 30
† Ґеновефа, оповідання для народу, переповів Антін Яворівський, з численними образками 35
† Ґолем, оповідання, Г. Майрінка (переклав В. Левицький). Брошур. 1.25, в оправі ... 1.50
• Дарвінізм Еміля Ферріера (переклад з франц.) 80
Два брати (з байок) Братів Ґріммів ... 15
• Два мужі — одна жінка, оповідання Е. Золі (переклав Ом. Ревюк) ... 20
• Дві могилі, оповідання з сибірського життя І. Королевського ... 10
• Дві староруські повісти про св. О. Николая, нап. др. В. Щурат, з 3-ма ілюстраціями ... 10
• Девять братів і десята сестриця Галя, Марка Вовчка ... 20
† Девять братів і десята сестриця Галя, оповідання Марка Вовчка ... 20
Де любов, там і Бог, оповідання, ґр. Л. Толстоя (переклав Ю. Сірий) ... 15
† Дещо про гроші ... 10
• Діявольська справа, або Як ксьондз Шмідт замордував Анну Авмілер ... 25
• Для домашнього огнища, повість, І. Франка 85
• Доля України, вірші, Дм. Штогрина ... 35
• Домашна кухня, або як варити і печи, Леонтини Лучаківської, в оправі ... 1.00
• Домашний лікар, М. М. Белегая ... 75
† Достойно есть, збірка в Шевченкові роковини 15
† Думки Тараса Шевченка ... 20
Дяк, оповідання, Марка Вовчка ... 20
† Дужим помахом крил, роман А. Крушельницького. Перший том 45 цнт., перший том друга частина 45 цнт., другий том перша частина 50 цнт., другий том друга частина 50 цнт. Всі чотири книжки ... 1.90
• Еволюція в образках, Д. Гирда ... 1.25
• Евстахій, повість з перших віків христіянства, Хрістофа фон Шміда ... 30
† Електричність, Н. Р. Кемпбела ... 35
• Есперанто, український підручник міжнародної мови ... 40
• Єзуїтська преподобниця, історичне оповідання, Ор. Левицького ... 25
• Єлисавета, мучениця на царськім престолі, з німецького переклав М. П. Б. Ясенівський 60
• Жителі Марса, Вол. Гериновича ... 10
Життя, зарібки, організації і т. и. в Злучених Державах ... 15
• Житепись чорта, М. Шустакевича ... 15
Жінка і її значіннє в суспільнім життю. — Сільський хірург (3 ілюстрації). — Смерть отамана. — Дурень. — Дні нашої слави і недолі ... 15
Жовнір; Оферма, оповідання з військ. життя 10
† Завдання нової школи, нап. др. Густав Вінекен 10
[illegible]
† Залісе, повість Осипа Маковея, друге справлене видання, брош. ... 1.00
† Замітки про сільське господарство Вол. Нікольського ... 35
† Записна книжка, оповідання, В. Винниченка 5
• Запорожська слава, історичне оповідання, А. Кащенка ... 50
† Запорожці, казка Івана Нечуя Левицького ... 20
• За рідний край, оповідання з часів Хмельниччини, Н. Бурлаки ... 30
За сестрою, оповідання з козацької старини, Андр. Чайковського ... 35
† Захар Беркут, образ громадського життя Карпатської Руси в XIII. віці, повість Івана Франка, опр. ... 1.50
† Збірка „Вільного Слова" за перший рік видання в полоні 1916 року ... 10
• Збірка оповідань для української молодіжи .. 40
Збірка повісток ... 10
† Збірник народних пісень і дум, брош. 50, опр. 65
† З вершин і низин, збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Зівяле листе" й „Великі роковини". У біографічнім нарисі Івана Франка (нап. Василь Верниволя) є 14 ілюстрацій, в оправі ... 3.40
† Звідки взялися і що значать назви „Русь" і „Україна", др. Л. Цегельського ... 30
† З Дніпра на Дунай, оповідання для юнацтва з часів скасування Запорожської Січі, А. Кащенка, видання 3-те ... 40
† Земля, повість Ольги Кобилянської, опр. ... 2.00
З життя первісного чоловіка, про життя первісних і сучасних дикунів ... 35
† З журбою радість обнялась, збірка віршів, О. Олеся ... 60
† З культурного життя України, нап. др. Зенон Кузеля ... 10
• З ласки родини, повість в 3-ох частях, др. А. Чайковського ... 1.50
† Змагання, оповідання, А. Крушельницького ... 90
Знанне життя, др. С. Демидчука ... 30
† Зоольоґія для вищих початкових шкіл та ґімназій з багатьома малюнками та барвними таблицями, нап. др. Іван Раковський, брош. 50 опр. ... 75
З років війни, сатиричні ілюстрації з европейської війни, оповідання і инше про старий край і Америку ... 30
• З теренів европейської війни, що ділось і діється в нашім рідним краю ... 50
• З фільософії політики, нап. др. А. Крістензен, пер. Мих. Лозинський ... 65
† Знак чотирох, детективний роман, нап. Конан Дойл ... 75
• Іван Дурак та инші оповідання, ґр. Л. Толстоя..25
• Іван Франко, біографічно-літературний нарис 20
• Із звірячого царства, перша сотня найкращих казок. Зібрав В. Держирука ... 20
• Ікона Пречистої Діви, оповідання для народа, нап. Хрістоф фон Шмід, пер. Вас. Меренькiв 10
Ілюстрована збірка. Вуси (3 ілюстрації).—Катерина (3 ілюстрації). — Нін і Семіраміда (2 ілюстрації). — Лист турецького султана запорожським козакам. — Відповідь запорожських козаків турецькому султанови (1 ілюстрація). — Алькоголізм і діти ... 20
• Ілюстрована історія України в 2-ох томах, М. Грушевського, в оправі ... 3.25
• Ілюстрована свята інквізиція, страшна смерть за віру в Бога ... 50
• Ілюстроване українське письменство в житописах, др. М. Пачовського ... 35
• Індустріяльний юніонізм Даніїла де Леон і Промова В. Дебса ... 25
† Інститутка, оповідання Марка Вовчка ... 20
• Історія боротьби віри з наукою Дж. Дрепера (переклав з англійського М. Павлик) ... 1.50
† Історія Греції та Риму для школи й самонауки, з 46 малюнками й 3 картами, написав М. О. Ковалевський ... 65
Історія заложення Злучених Держав Північної Америки. — Самсон. — До тих, що сміються з пяної людини. — Як Сніжка щось по ночи водило і що то було? (1 ілюстрація). — Бог на землі (індійська казка). — Свати. — Дні нашої слави і недолі ... 15
• Історія Московщини до Петра Великого ... 40
• Історія о золотокрилім лицарю ... 10
• Історія про гарну Магельону, оповідання з давних часів, і Про злодія у селі Гаківниці, оповідання, П. Куліша ... 25
• Історія про Луця Заливайка, Ів. Наумовича ... 30
• Історія про сироту Івася ... 20
• Історія України-Руси, з образками, нап. Олександер Барвінський, з додатком ґеоґрафії українських земель ... 40
† Історія української громади в Раштаті, нап. Омелян Терлецький, з ілюстраціями ... 1.75
† Казки братів Ґріммів, з переднім словом, портретом автора і малюнками в тексті ... 20
† Казки братів Ґрімм в чотирох томах з 180 малюнками, том І. ... 60
† Казки Вільгельма Гауффа, з 86-ма малюнками, частина перша (шість казок) ... 60
† Казки Вільгельма Гауффа, з 82-ма малюнками, частина друга (пять казок) ... 60
Казки про Циганів ... 10
† Казки Бехштайна, ч. 1 ... 50
† Казки Бехштайна, ч. 2 ... 50
† Кайдашева сімя, повість Івана Нечуя Левицького, з портретом автора і з передмовою Василя Верниволі, опр. ... 1.50
• Каменярі, журнал студентського кружка за рік 1919 ... 1.00
• Камінна душа, повість, Гната Хоткевича ... 1.50
• Карл Маркс, його життє і наука, Еміля Гекера 15
• Кармелюк і Невільничка, оповідання Марка Вовчка ... 20
† Кармелюк, Невільничка, народні оповідання Марка Вовчка ... 20
• Катихизм христіянсько-католицької релігії, третий наклад ... 30
• Кльод Ге і други оповідання ... 20
• Кляса проти кляси, Л. Мартова ... 5
† Книжка про Німеччину. Німецький край, німецька праця, німецька культура. З причинками звісних осіб німецького життя і з багатьома ілюстраціями. В картон. оправі ... 1.00
• Кобзар Т. Шевченка (в 1-ім томі) ... 1.00
• Кобзар Т. Шевченка (в 2-ох томах) ... 1.50
† Кобзар Тараса Шевченка, з портретом автора, сторін XVI+707, опр. ... 2.50
• Козацька пімста, оповідання з козацької старовини, А. Чайковського ... 30
† Козацька помста, оповідання з козацької старовини, Андрія Чайківського, друге видання..40
• Коли зійшло сонце, оповідання з 2.000 року, П. Крата ... 30
† Колядки або пісні на Рождество Христове, одиноке на народню мову поправлене видання 20
Колядки і щедрівки на Різдво Христове і Богоявленне, з додатком пісень страстних, воскресних і инших пісень церковних ... 25
† Контрасти, нарис, В. Винниченка ... 10
• Коротка історія біблійна, Старий і Новий Завіт 50

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ: — Кождий замовляючий книжки повинен виписати виразно всі титули книжок, які йому подобались і обчислити загальну належітість за книжки. Гроші належить посилати через почтовий або експресовий моні-ордер. Книжок на C. O. D. не висилається. Адреса замовляючого мусить бути написана як найдокладніише. Мешкаючі по малих місцевостях повинні при замовленню книжок посилати 10 центів на реджістер. За недоручені книжки, коли замовляючий не прислав на реджістер 10 центів, книгарня не відповідає. — Замовлені книжки висилаємо відворотною почтою. Гроші належить посилати наперед.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОТЯТЬ ЗАНЯТИСЬ РОЗПРОДАЖЮ КНИЖОК, ДАЄМО ЗНАЧНИЙ ОПУСТ.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий моні-ордер на імя, яке подаємо у понисшій адресі.

„SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.